

**PERHENIEMEN
KYLÄSUUNNITELMA
2009**

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
1.1. SUUNNITELMAN TARVE.....	3
1.2 SUUNNITELMAN LAADINNAN VAIHEET.....	3
2. KYLÄN SIJAINTI JA HISTORIIKKI	3
3. KYLÄN NYKYTILA	4
3.1. VÄESTÖ JA ASUMINEN.....	4
3.2. ELINKEINOT	4
3.3. PALVELUT.....	5
3.4. YHDYSKUNTATEKNIikka JA TIESTÖ.....	5
3.5. VAPAA-AIKA.....	5
3.6. YMPÄRISTÖ.....	5
3.7. YHDISTYSTOIMINTA.....	5
4. KYLÄN KEHITTÄMISTAVOITTEET/KEHITTÄMISTOIMENPITEET	6
5. MUU KYLÄN ELINVOIMAISUUTTA TUKEVA TOIMINTA	6
6. KYLÄSUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS	7
8. YHTEYSTIEDOT	7
LIITE: PERHENIEMEN KYLÄN NELIKENTTÄANALYYSI	8

1. JOHDANTO

1.1. Suunnitelman tarve

Kyläsuunnitelmaa tarvitaan ohjaamaan kylän tulevaa kehitystä ja antamaan kuva kylän toimintaympäristöstä. Kyläsuunnitelma toimii kyläläisten yhteisenä julkilausumana oman kylän tulevaisuudesta. Perheniemen kyläsuunnitelmalla pyritään aktivoimaan kyläläisiä huomaamaan ympärillä olevaa kehittämisen tarvetta niin hyvinvoinnin kuin ympäristönkin saralla.

Ulkopuolista rahoitusapua haettaessa kyläsuunnitelma välittää rahoittajille tiedon kyläläisten yhteisestä kehittämistahdosta ja sitoutumista kyläsuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseen. Kyläsuunnitelma myös tukee mahdollisen yrittäjyyden sijoittumista kylälle.

Kyläsuunnitelma sovittiin täydennettäväksi/ tarkistettavaksi vuosittain. Jatkossa kyläsuunnitelmaan tullaan ottamaan aktiivisesti kyläläiset mukaan. Muun muassa kesätorilla vuonna 2009 tullaan keräämään palautetta kyläläisiltä suullisesti sekä kirjallisesti kyläsuunnitelman päivittämisen tueksi.

1.2 Suunnitelman laadinnan vaiheet

Ensimmäiset kyläsuunnitelmat tehtiin Perheniemeen jo 90-luvun alussa. Tällöin kerättiin tietoa kyläkyselyllä asukkaiden mahdollisista toiveista kyläyhdistyksen toiminnan suhteen. Seuraava laajempi kyläkysely tehtiin vuonna 2002. Tällöin vastanneita oli 15 % kyläläisistä. Palautetta kyläkyselyyn saatiin myös kyläyhdistyksen johtokunnan keskusteluista kyläläisten kanssa eri tilaisuuksien yhteydessä.

Edellisen laajemman kyläsuunnitelman teko sai alkunsa 06.04.2002, jolloin pidettiin Pohjois-Kymen Kasvu ry:n järjestämä kyläyhteinen valmennustilaisuus kyläsuunnittelutyöstä Korialla. Tällöin tehtyä suunnitelmaa päivitettiin jälleen vuonna 2005 ja nykyinen vuoden 2009 versio kyläsuunnitelmasta on rakennettu tämän vuonna 2005 laaditun suunnitelman pohjalle.

2. KYLÄN SIJAINTI JA HISTORIIKKI

Perheniemen kylä sijaitsee Etelä-Iitissä. Iitti on noin 10 000 vuotta sitten muodostuneen Salpausselän harjun kahtia jakama. Pohjois-Iittiä kutsutaan Kymijoen vesistön johdosta vesikansaksi ja Etelä-Iittiä taas kutsutaan maakansaksi laajojen aukeiden savisten viljelysmaiden johdosta. Ainoa suuri vesistö on matala sameavetinen Säaskjärvi.

Iitin kuntakeskukseen Kausalaan on matkaa 12 km, Lahteen 40 km, Kouvolaan 33 km ja Helsinkiin 120 km. Kylä sijaitsee VT6 ja VT12 vaikutuspiirissä.

Perheniemi on vireä noin 350 asukkaan kylä Iitin kunnassa. Kylän alkuperäinen nimi Pärhä (Pärhänie-mi) mainittiin ensimmäisen kerran virallisesti Iitin emäpitäjän Hollolan käräjillä 1460. Perheniemessä oli alun perin 8 taloa kasakylänä Säaskjärveen pistävällä Pärhän niemellä. Niiden talojen nimet ovat kylän 500-vuotismuistomerkinä, joka paljastettiin 4.9.1960 Perheniemen opiston puistossa.

Perheniemen kartanolla on ollut merkittävä vaikutus kylän kohtaloihin. Puhutaankin kartanokylästä. Kartano oli pitkään aatelissukujen hallussa. Kylän tiloista suurin osa onkin entisiä kartanon torpparei-

den ja lampuotien tiloja. Vuonna 1907 silloinen kartanon omistaja Alopeus, jolla ei ollut perillisiä teki aikaansa edellä olevan ratkaisun myymällä suuren osan kartanon maista valtiolle itsenäisten tilojen muodostamista varten. Alopeuksen katsotaankin antaneen itsenäisyyden kartanon torpille eli suorittaneen Perheniemessä torpparivapautuksen.

3. KYLÄN NYKYTILA

3.1. Väestö ja asuminen

Ikäluokka	Henkilöä	Prosenttia
0-10	41	11,6
11-17	31	8,8
18-30	39	11,0
31-50	81	22,9
51-70	106	30,0
71-90	55	15,6
YHT	353	100

Perheniemen kylän väestö painottuu yli 50-vuotiaisiin asukkaisiin, joita on yli 45% kyläläisistä. 0 – 10-vuotiaiden ikäryhmä näyttää selvää kuitenkin kasvua verrattuna 11 - 17-vuotiaiden ryhmään, joten lapsiperheiden voidaan katsoa löytäneen kylän riippumatta mm. koulun lakkauttamisesta ja päivähoitopaikkojen puutteesta.

3.2. Elinkeinot

Alueella asuvista valtaosa on maaseutuyrittäjiä, mutta myös muiden alojen yrittäjiä on verrattain paljon. Merkittävä osa kylän asukkaista käy myös kylän ulkopuolella työssä.

Perheniemeläisiä yrityksiä:

- Iitin Graniitti Oy, kivit tuotteiden valmistaja
- Wintersteel Oy, metallituotteiden valmistaja
- Perheniemen Opisto, koulutusta
- Veltheim Rauno Antero, puukalusteiden valmistaja
- Liski Juha, puun sahausta ja höyläystä
- Veljekset Talon Kuormurit, tieliikenteen tavarankuljetuksia
- Arkomet Oy, metallituotteiden valmistaja
- Korppila Lasse, maarakennusta ja kenttäsaahausta
- Liski Riitta, vaatteiden ja asusteiden valmistaja
- Suokkaan korjaamo, konehuoltoa
- Kimmo Suokas, maanrakennusta
- Simo Mäkelä, kaivinkone

- Majoituspalvelut: Sauli Äikäs, Anna-Liisa ja Eino Virta

3.3. Palvelut

Iitin kunnan kirjastoauto kiertää kylässä useilla pysähdyspaikoilla. Kauppaliikkeitä tai postipalveluita kylän alueella ei enää ole. Lähin asiamiesposti sijaitsee Backmanin rautakaupalla lähellä Perheniemen ja Sääskjärven kylien rajaa.

3.4. Yhdyskuntatekniikka ja tiestö

Kylän alueella toimii kaksi vesiyhtymää. Etelä-Iittiin on käynnistynyt vesiosuuskunta puhdas- ja jätevesihuollon järjestämiseksi säädösten vaatimalle tasolle. Vesiosuuskunta tulee kattamaan suuren osan Perheniemeä.

Perheniemen läpi kulkee päällystetyt tiehallinnon hoidossa olevat tiet Artjärven ja Kuivannon suuntiin. Lisäksi kylässä on merkittävä yksityisteiden verkosto.

3.5. Vapaa-aika

Kylässä on valaistu pururata/hiihtolatu, jonka varrelta löytyy laavu. Kylätalolla on pieni urheilukenttä sekä suurempi hiekkapohjainen kenttä löytyy Haavistolta. Kylän yleinen kunnan ylläpitämä uimaranta on Erottajalla.

3.6. Ympäristö

Ympäristöä hallitsee voimakkaasti Sääskjärvi, joka näkyy miltei koko matkan ajettaessa Perheniemen läpi. Sääskjärveen yhteydessä on kolme pientä jokea: järvestä laskeva Lanskinjoki ja siihen yhdistyvä Mustjoki sekä järveen virtaava Taarajoki. Perheniemen kylä on kaunis maalaishylä jonka pihat ja talot ovat hyvin hoidettuja. Pienet kiemuraiset tiet ovat kesäisin moottoripyöräilijöiden suosiossa.

Tämän päivän maatalousmaiseman rakenteessa on vielä selvästi näkyvissä menneiden sukupolvien tekemä työ. Maatalous maankäyttömuotoineen ja alueen maanomistussuhteet ovat ajan kuluessa muokanneet maisemaa. Asutuksen rakentumisen, kasken polton ja pellon raivauksenlisäksi karja on antanut tähän työhön oman panostuksensa.

Ilmeisesti jo 1600- luvulla osa Perheniemenkylä siirtyi vainioiden pohjoislaidassa olevalle soramäelle. Muutamat talot muuttivat vieläkin etäämmälle, järven laskuväylän, Lanskinjoen niskaan, peltoalueen länsilaitaan, jonne kasaantui kolmas talorykelmä.

Kylän keskellä sijaitsee jääkauden muovaama mahtava Haukkavuori jonka päältä aukeaa koko Perheniemen kaunis maalaismaisema.

3.7. Yhdistystoiminta

Perheniemen kyläyhdistys on vanhimpia Iitissä toimineita kyläyhdistyksiä. Sen lisäksi kylän alueella toimivia yhdistyksiä ovat:

- Säaskjärven osakaskunta
- Iitin Erä ry
- Perheniemen Evankelisen Opiston Kannatusyhdistys ry
- Perheniemen maa- ja kotitalousnaiset
- Keskustan Perheniemen paikallisyhdistys ry
- Etelä-Iitin Tenho ry
- Etelä-Iitin Maamiesseura ry
- Valkjärven vauhti
- Kolme diakonia piiriä
- Etelä-Iitin nuorisoseura

Julkisia tai vuokrattavia kokoontumispaikkoja kylällä ovat kylätalo (ent. koulun puurakennus), Perheniemen opisto, Haaviston seuratalo sekä sen yhteydessä oleva kesäterassi. Ympärivuotisesti käytössä näistä ovat kylätalo sekä Perheniemen opisto.

4. KYLÄN KEHITTÄMISTAVOITTEET/KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Tavoitteita

- Asukkaiden saaminen kylälle
- Enemmän yhteistyötä eri yhdistysten välille
- Joukkoliikenteen säilyttäminen
- Vapaa-ajan asukkaiden kannustaminen vakituisiksi asukkaiksi
- Säaskjärven tilan parantaminen
- Kylätoimintaan osallistuvien määrän kasvattaminen ja kylätalon kehittäminen

Toimenpiteitä

- Myytävien tonttien/kiinteistöjen selvitys ja tarjonnan saaminen nettiin
- Vuokra-asunto tarjonnan kartoittaminen
- Tapahtumayhteistyö Säaskjärven kyläyhdistyksen kanssa
- Kylän keskeisten paikkojen siisteydestä huolehtiminen (mm. uimaranta, venevalkama, Haaviston ja kylätalon ympäristö)
- Yhdistyksen järjestämiä koko perheen tapahtumia ympäri vuoden
- Aloitteiden tekeminen kunnalle ja tiehallinnolle
- Kylän internetsivujen ylläpito

5. MUU KYLÄN ELINVOIMAISUUTTA TUKEVA TOIMINTA

- Koulutuksen hankkiminen kyläaktiiveille (anniskelu- ja hygieniapassit sekä järjestysmieskortit)
- Kyläkyökkään osallistuminen
- Kylän liikuntapaikkojen hyödyntäminen yhteiseen liikuntaan (pesäpallo, hiihto, luistelu)

- Kuusiaidan leikkuu- ja muut ympäristötalkoot
- Kylätanssit ja kesätori
- Retket

6. KYLÄSUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS

Kyläsuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vuosittain.

Kyläläiset pyritään saamaan mukaan kylän kehittämiseen, kyläsuunnitelman toteuttamiseen ja uudistamiseen. Kyläläisiltä tulevat ideat ja ehdotukset otetaan avoimesti vastaan ja innostetaan asioiden esittäjiä mukaan yhteiseen kehittämistyöhön ja asioiden toteuttamiseen.

8. YHTEYSTIEDOT

Perheniemen kyläyhdistys
c/o Jarmo Tähtinen (puheenjohtaja)
Riutanpääntie
47450 PERHENIEMI
p. 045 110 9082

Liite: PERHENIEMEN KYLÄN NELIKENTTÄANALYYSI

<p>Vahvuudet</p> <p>Elinvoimainen kylä Ikärakenne monipuolinen Laajakaista Järjestö/ yhteistoiminta Idyllinen maalaismaisema Perheniemen opisto kylällä Opistolla ruokailu- ja majoitusmahdollisuus Rauhallinen ja luonnonläheinen ympäristö Vahva yhteisöllisyys Vesiosuuskunnat Hyvät liikenneyhteydet Turvallisuus Kuntakeskuksen läheisyys Seurantalo hyvässä kunnossa Kesätori, kokoaa väkeä laajemmalta alueelta Vesiyhtymät toiminnassa jo vuosia Yritystoimintaa paljon Nuorten viljelijöiden vahva tulevaisuuden usko ammattiinsa Järvi, järvimaisema, kalastusmahdollisuus</p>	<p>Heikkoudet</p> <p>Tonttimaan vähäinen tarjonta Järven huonokuntoisuus Teiden joskus heikko talvikunnossapito Aamupostin puute Kaikki asukkaat eivät innostu yhteistoiminnasta Kunta panostaa taajamaan Kylän markkinointi vaatisi resursseja Harrastustoiminnan hiipuminen Perhepäivähoitoa ei ole Kevyen liikenteen väylä puuttuu Vanhusten palvelua ja kotiapua on vähän saatavilla, samaten palveluita lapsiperheille.</p>
<p>Mahdollisuudet</p> <p>Maisema, maaseutu miljö, kaunisluonto Kimppakyydit Sijainnin hyödyntäminen Yrittäjien ja tapahtumien verkostoituminen Yhteistyö opiston kanssa Melontareitti, yhteys merelle saakka Kylän pitkä ja mielenkiintoinen historia, jossa Perheniemen kartano merkittävä tekijä Tietoliikenneverkot kunnossa Kylän hyödyntäminen matkailukäyttöön Etätyö</p>	<p>Uhat</p> <p>Asenteet Taloudelliset resurssit Muuttotappiot Ympäristön pilaantuminen Väsyminen Maaseutukyläiden palvelujen alasajo Sivukylän ääniä ei kuulla kunnan päättävissä elimissä Kuntapolitiikka liian taajama keskeistä Väestön ikärakenne painottunut iäkkäämpiin ihmisiin</p>